

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

**Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і
менеджменту**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 20 ” 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий ринок

Галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво

Спеціальності : 5.03050801 Фінанси і кредит

Київ – 2015

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0305 Економіка і підприємництво	Нормативна
Модулів – 3	Спеціальність 5.03050801 Фінанси і кредит	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: відповідно до п. 8		Семестр
Загальна кількість годин – 108		6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5		Лекції
		22 год.
		Семінарські
		20 год.
		Самостійна робота
		48 год.
		Індивідуальні
		12 год.
		Модульний контроль
		6 год.
		Вид контролю: іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є формування теоретичних і практичних основ розвитку та функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин, економічної сутності й призначення специфічних товарів, що обертаються на фінансовому ринку – грошей та цінних паперів, практичних навичок щодо управління фінансовими інвестиціями в сучасних умовах; розкриття видів фінансових угод, методів фінансових розрахунків.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» є:

- визначення місця фінансового ринку у фінансовій системі;
- обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів як засобів взаємодії учасників ринку та розкриття особливостей обігу різних видів цінних паперів;
- визначення суті інфраструктури фінансового ринку, її значення для забезпечення виконання ринком своїх функцій та виявлення особливостей діяльності професійних учасників, фондових бірж, посередників в Україні;
- розкриття основних відмінностей обігу різних видів цінних паперів;
- обґрунтування необхідності державного регулювання фінансового ринку з урахуванням специфіки економічного й соціального розвитку України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність, функції, структуру та роль фінансового ринку в економіці;
- нормативно-правову базу, що регулює фінансовий ринок;
- фінансові інститути, що виступають посередниками між суб'єктами фінансового ринку;
- ціноутворення на фінансовому ринку та теорії ризику;
- ринки капіталів, банківських позичок, похідних фінансових інструментів, грошовий, валютний, фондовий ринки та особливості їх розвитку;
- фондові біржі та їх розвиток у світі та в Україні.

вміти:

- розраховувати дохід за цінними паперами;
- визначати ціни акції з рівномірним та нерівномірним ростом дивідендів, ціни дисконтної облігації, дохідність акції, дохід інвестора за казначейським векселем, результати біржових угод;
- розв'язувати задачі з продажу (купівлі) ф'ючерсних контрактів, опціонів, з угод між банками на процентний своп.

У студента мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- готовність використовувати понятійно-категоріальний апарат з фінансового ринку;
- демонструвати теоретичні основи фінансової системи розвинутих країн;
- демонструвати вміння використовувати професійно-профільовані знання та навички при оцінюванні сегментів фінансового ринку, при аналізі та узагальненні фондової біржі та біржових операцій;
- здатність здійснювати оцінювання фінансових відносин, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами;
- здатність ефективно та самостійно діяти у нестандартних ситуаціях, використовуючи набуті фахові знання;
- готовність до дослідження методологічної основи побудови фінансової системи;
- здатність орієнтуватися в нестандартних ситуаціях щодо фінансового ринку;
- готовність вивчати та здатність аналізувати нормативну та законодавчу базу, що регулює питання організації та функціонування фінансового ринку;
- володіти різноманітними практичними навичками щодо збирання й опрацювання інформації;
- здатність до саморозвитку та самовдосконалення, критики та самокритики;
- володіння основами побутового та ділового спілкування із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку.

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.

Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку.

Тема 3. Фінансові посередники.

Змістовий модуль 2. Характеристика сегментів фінансового ринку.

Тема 4. Грошовий ринок.

Тема 5. Ринок капіталів.

Тема 6. Валютний ринок.

Тема 7. Фондовий ринок.

Змістовий модуль 3. Фондова біржа та ринок цінних паперів.

Тема 8. Ризик і ціна капіталу.

Тема 9. Ринок похідних цінних паперів.

Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	інд.	с.р.	м.к.		л	с	інд.	с.р.	м.к.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку.												
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.	10	4	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку.	12	2	2	2	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Фінансові посередники.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Модульна контрольна робота.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	32	8	6	2	14	2	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Характеристика сегментів фінансового ринку.												
Тема 4. Грошовий ринок.	10	2	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Ринок капіталів.	12	2	2	2	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Валютний ринок.	12	2	2	2	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Фондовий ринок.	8	2	2	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Модульна контрольна робота.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	44	8	8	6	20	2	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Фондова біржа та ринок цінних паперів.												
Тема 8. Ризик і ціна капіталу.	10	2	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Ринок похідних цінних паперів.	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	10	2	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-
Модульна контрольна робота.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	32	6	6	4	14	2	-	-	-	-	-	-
Разом	108	22	20	12	48	6	-	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку.		
1.	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.	2
2.	Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку.	2
3.	Тема 3. Фінансові посередники.	2
Змістовий модуль 2. Характеристика сегментів фінансового ринку.		
4.	Тема 4. Грошовий ринок.	2
5.	Тема 5. Ринок капіталів.	2
6.	Тема 6. Валютний ринок.	2
7.	Тема 7. Фондовий ринок.	2
Змістовий модуль 3. Фондова біржа та ринок цінних паперів.		
8.	Тема 8. Ризик і ціна капіталу.	2
9.	Тема 9. Ринок похідних цінних паперів.	2
10.	Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	2
	Разом	20

6. Навчально-методична карта дисципліни «Фінансовий ринок»
Разом: 108 год., лекції – 22 год., семінарські – 20 год., індивідуальна робота – 12 год.,
самостійна робота – 48 год., підсумковий контроль – 6 год.

Модулі	Назва модуля	Кількість балів за модуль	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Теми практичних занять	Самостійна робота	ІНДЗ	Види поточного контролю
Змістовий модуль І	Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку.	77 балів	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.		15 балів	—	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)
			Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку.	Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку.				
			Тема 3. Фінансові посередники.	Тема 3. Фінансові посередники.				
Змістовий модуль ІІ	Характеристика сегментів фінансового ринку.	93 балів	Тема 4. Грошовий ринок.	Тема 4. Грошовий ринок.		20 балів	—	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)
			Тема 5. Ринок капіталів.	Тема 5. Ринок капіталів.				
			Тема 6. Валютний ринок.	Тема 6. Валютний ринок.				
			Тема 7. Фондовий ринок.	Тема 7. Фондовий ринок.				

Модулі	Назва модуля	Кількість балів за модуль	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Теми практичних занять	Самостійна робота	ІНДЗ	Види поточного контролю
Змістовий модуль III	Фондова біржа та ринок цінних паперів.	76 балів	Тема 8. Ризик і ціна капіталу.	Тема 8. Ризик і ціна капіталу.		15 балів	30 балів	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)
			Тема 9. Ринок похідних цінних паперів.	Тема 9. Ринок похідних цінних паперів.				
			Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.				

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку.			
1.	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.	4	5
2.	Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку.	6	5
3.	Тема 3. Фінансові посередники.	4	5
Змістовий модуль 2. Характеристика сегментів фінансового ринку.			
4.	Тема 4. Грошовий ринок.	4	5
5.	Тема 5. Ринок капіталів.	6	5
6.	Тема 6. Валютний ринок.	6	5
7.	Тема 7. Фондовий ринок.	4	5
Змістовий модуль 3. Фондова біржа та ринок цінних паперів.			
8.	Тема 8. Ризик і ціна капіталу.	4	5
9.	Тема 9. Ринок похідних цінних паперів.	6	5
10.	Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.	4	5
	Разом	48	50

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Фінансовий ринок» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результати досліджень подаються у реферативній формі.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтована тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань:

1. Місце фінансового ринку в фінансовій системі
2. Національний банк як орган державного регулювання фінансового ринку.
3. Рух фінансових ресурсів та капіталу в економіці та передумови виникнення фінансового ринку.
4. Факторингові операції.
5. Форвардні операції.
6. Лізингові та селенгові операції.

7. Небанківські кредитні інститути.
8. Сучасні методи та схеми хеджування ризиків на фінансовому ринку
9. Інститути інфраструктури фінансового ринку як суб'єкти фінансового ринку. ,
10. Контрактні фінансові інститути.
11. Операції опціон і своп.
12. Організація та особливості функціонування депозитного ринку
13. Хеджери. Техніка хеджування.
14. Економічні основи та специфіка фінансової діяльності кредитних спілок.
15. Основні поняття в теорії ф'ючерських, форвардних контрактів на міжбанківських операціях "своп".
16. Хеджери, спекулянти та арбітражери як основні учасники ринку термінових контрактів.
17. Теоретичні засади територіальної організації фінансового ринку .
18. Модель ринку цінних паперів України.
19. Етапи становлення ринку банківських послуг України
20. Особливості процесу адаптації банківського законодавства України і Європейського Союзу.
21. Методологічні підходи до вирішення проблеми структуризації фінансового ринку
22. Основні завдання державного регулювання інвестиційних процесів у економіці України.
23. Методи і принципи фінансування та кредитування капітальних вкладень комерційними банками.
24. Проблеми організації ф'ючерсної торгівлі на сучасному етапі розвитку української економіки.
25. Необхідність фінансового регулювання фінансового ринку на етапі становлення його функціональної системи
26. Стратегія валютного арбітражу
27. Основні форми міжнародних розрахунків
28. Проблема ліквідації проблемних позик
29. Роль казначейських цінних паперів в управлінні державним бюджетом
30. Регіоналізація фінансових відносин як передумова формування регіональних фінансових ринків.
31. Вплив податкової політики держави на розвиток та функціонування ринку нерухомості
32. Місцеве та регіональне самоврядування як суб'єкт фінансового ринку.
33. Встановлення економічних показників регулювання діяльності комерційних банків.
34. Поняття та методи банківського фінансування і кредитування капітальних вкладень.
35. Визначення ефективності операції, пов'язаних з конвертованістю валют
36. Основні поняття біржової торгівлі ф'ючерсними контрактами.
37. Регулювання діяльності учасників ринку цінних паперів. Роль саморегулюючих організацій на ринку цінних паперів.

38. Особливості становлення та функціонування ринку муніципальних цінних паперів

39. Місце валютного ринку у системі світової валютної системи

40. Інфраструктурна база біржової та позабіржової діяльності на ринку цінних паперів України

Критерії оцінювання ІНДЗ (науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	6 балів
2.	Складання плану.	2 бала
3.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	8 балів
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	10 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, наявність графічних зображень, список використаних джерел).	4 балів
Разом		30 балів

9. Методи навчання

1. Лекційні заняття (опорний конспект лекцій)
2. Семінарські заняття (питання винесені на семінарське заняття; обговорення проблемних питань; дискусії; розв'язування задач; ситуаційні вправи; реферати; тестові завдання).

10. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни або відокремлених за робочим навчальним планом.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю:

- розв'язання текстових та контрольних завдань;
- участь у дискусіях на семінарських заняттях.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми проміжного контролю:

- вирішення ситуаційних завдань;
- розв'язання задач.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: іспит.

Для контролю знань студентів з дисципліни розроблено і затверджено у встановленому порядку білети:

- білети до іспиту з дисципліни «Фінансовий ринок».

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												ІНДЗ	Іспит	Сума	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					Змістовий модуль № 3						
T1	T2	T3	мкр	T4	T5	T6	T7	мкр	T8	T9	T10	мкр			
18	17	17	25	17	17	17	17	25	17	17	17	25	30	40	100
77				93					76						

Коефіцієнт – 4,6

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D		
60-68	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий ринок».
2. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок».
3. Тестові завдання з дисципліни «Фінансовий ринок».

4. Завдання для підсумкового контролю знань.
5. Білети до іспиту з дисципліни «Фінансовий ринок».

13. Рекомендована література

Базова література

1. Еш С.М. Фінансовий ринок. Навч. посіб. 2-ге вид.- К.: Центр учбової літератури, 2011.-528с.
2. Зайцев О.В. Фінансові розрахунки. Теорія і практика: Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2013. – 548 с.
3. Савченко Т. Г. Грошовий ринок : сутність, структура та інструменти / Т. Г. Савченко // Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України. – 2011. Вип.31. –С.257-266.
4. Сич Є.М. Ринок фінансових послуг. : навч. посібник. / Є.М.Сич - К.: Центр навчальної літератури, 2013 - 428с.
5. Шкварчук Л.К. Фінансовий ринок: навч. посіб./ Шкварчук Л. К. – К.: - Знання - 2013 – 382 с.

Додаткова література

1. Буднік М. М. Фінансовий ринок: конспект лекцій / М. М. Буднік, Н.В. Сабліна. –Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. –155 с.
2. Бюлетень Національного банку України №3/2013 (240) [Електронний ресурс]/ Офіційне Інтернет-представництво «Національний банк України». – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=865700>
3. Васильєва В. В. Фінансовий ринок: навч. посібн. / В. В. Васильєва, О. Р. Васильченко.–К.: Центр учбової літератури, 2008. –368 с.
4. Деревацька М.Р. Електронний фінансовий ринок та фактори, які впливають на його формування / М.Р.Деревацька // ЛНУ імені Івана Франка. – 2011. – С.48
5. Журавка Ф.О. Методологічні підходи до визначення поняття «валютний ринок»/ Ф.О.Журавка // Вісник науковця : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 2 квітня 2009р. –Миколаїв : НУК, 2009. –С.40-42.
6. Мартюшева Л. С. Фінансовий ринок : навч. посібн. /Л.С.Мартюшева,М. М. Буднік, Н. В. Сабліна.–К.: Кондор, 2008. –324 с.
7. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг [навч. посібник] / С.В.Науменкова, С.В.Міщенко. - Видавництво: Знання. - 2010. С. 532.
8. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р.
9. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р.
10. Ринок фінансових послуг: навчально-методичний комплекс / [Н.М. Внукова, В.П. Унинець-Ходаківська, О.І. Костюкевич та ін.] – Ірпінь: НУДПСУ, 2010. – 258 с.

11. Фінансовий ринок: навчально-методичний комплекс / [П.В. Проноза, В.П. Унинець-Ходаківська, Г.О. Варваренко та ін.] – Ірпінь: НУДПСУ, 2010. – 213 с.

12. Шелудько В.М. Фінансовий ринок [підручник] / В.М.Шелудько. – К.: Знання, 2006. – 535 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Нормативні акти України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua

2. Лига БизнесИнформ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.net

3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Законодавчі документи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Державного казначейства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>